

NVE

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 16.05.2025

Vår ref.: 202414562-7 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Ny permanent vannstand i Verkensvannet er ikke konsesjonspliktig - Asker kommune i Akershus

Vi viser til forespørsel om vurdering av konsesjonsplikt av 29.05.2024 for permanent senkning av vannstand i Verkensvannet til kote 182,75.

Vi beklager lang saksbehandlingstid på forespørselen. På grunn av dette kan dere se bort i fra NVE sitt varsel om pålegg i vårt brev datert 19.12.2024, hvor vi satte frist for oppstart av arbeider og ferdigstillelse til 31.12.2025. Vi ber om at informasjon om mulig oppstart og ferdigstillelse formidles til NVEs saksbehandler for damsikkerhet, Roar Sivertsgård på e-post ros@nve.no, innen 16 uker etter dette brevets dato. Vi vil da vurdere om vi gir et nytt pålegg.

NVE har gjort en konsesjonspliktavurdering av tiltaket. Først i brevet finner du vårt vedtak og informasjon om hva du må gjøre videre. Deretter kan du lese om tiltaket og vår vurdering av dette.

NVEs vedtak

NVE vedtar at foreslått permanent vannstand på kote 182,75 i Verkensdammen ikke trenger konsesjon etter vannressursloven § 8. Vedtaket har hjemmel i vannressursloven § 18.

Dette vedtaket er gyldig i tre år.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Forutsetninger for vedtaket

- Tiltaket skal gjennomføres i samsvar med framlagte planer.
- Selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig, må dere planlegge og utføre tiltaket slik at det er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser i vassdraget.
- I anleggs- og oppfyllingsperioden skal det etableres et arrangement for slipp av minstevannføring minst tilsvarende alminnelig lavvannføring forbi dammen. I Nevina er

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

denne oppgitt til å være **30 l/s**. Dersom tilsiget er mindre enn dette, skal hele tilsiget slippes forbi inntaket.

Hva må du gjøre videre?

- Vi understreker at det kan være nødvendig med tillatelse etter annet lovverk til nødvendige tiltak i forbindelse med forsterkningen av dammen. Dere må ta kontakt med andre myndigheter for å få de **nødvendige tillatelser**. Aktuelle myndigheter kan være:
 - **Kommunen** for avklaring etter plan og bygningsloven
 - **Statsforvalteren** for avklaring etter lakse- og innlandsfiskloven (anadrom strekning og vassdrag med kreps) og eventuell søknad om dispensasjon fra kravet om kantvegetasjon i vannressursloven § 11
 - **Fylkeskommunen** for avklaring etter lakse- og innlandsfiskloven (ikke anadrom strekning) og kulturminneloven

Lista er ikke uttømmende

- Avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.
- Dersom dere endrer planene for tiltaket, bør de sendes til NVE for ny vurdering.

Orientering om tiltaket

Eiendoms- og byfornyelsesetaten i Oslo kommune ønsker å endre permanent normalvannstand i Verkensvannet til kote 182,75 og lage flomoverløp på Verkensdammen som er tilpasset dette. Ny vannstand vil være 60 cm høyere enn vannivået i dag. Etter oppdemming av Verkensvannet i 1904, fikk vannet sammenhengende vannspeil med Ulvenvatnet og Nordvannet, og de betraktes som et innsjøsystem, Dikemarkvannene. Dikemarkvannene tilhører Årosvassdraget.

Dammen tilfredsstiller ikke dagens krav i damsikkerhetsforskriften. Som strakstiltak av hensyn til sikkerhet ble vannstanden senket fra kote 182,75 til kote 182,15 etter pålegg fra NVE i brev datert den 13.12.2022. Eiendoms- og byfornyelsesetaten fikk innvilget utsatt frist for ferdigstillelse av arbeidene på dammen i brev av 19.12.2024 (NVEs ref.: 201507011-38). Grunnet lang saksbehandlingstid i NVE på denne forespørselen om vurdering av konsesjonsplikt kan dere se bort fra fristen for dette pålegget. Forutsetningene vil allikevel være gjeldene, noe som betyr at alle iverksatte avbøtende tiltak må videreføres inntil dammen er satt i stand. Av sikkerhetsmessige årsaker må nåværende midlertidige lave vannstand videreføres inntil dammen tilfredsstiller kravene i damsikkerhetsforskriften.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 1 Oversikt Årosvassdraget. Dikemarkvannene med Verkensvannet er markert på kartet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Hva har høringspartene uttalt?

Forespørselen er sendt **Asker kommune, Akershus fylkeskommune og Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus** på høring. Dette anses tilstrekkelig for meldinger. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus uttalte i brev **23.05.2025**:

«...

Imidlertid mener vi at Verkenselva bør sikres en alminnelig lavvannsføring ved opptapping av dammen, ved slipp av vann i denne perioden. Dette vil føre til en lengre oppfyllingstid, men det vil være fare for store negative konsekvenser for Verkenselva hvis det ikke slippes vann.

Vi oppfatter at virkningen av dammen berører allmenne interesser som fiskevandring fra Verkenselva og opp forbi dammen, siden dammen ikke blir ombygd med en fisketrapp. En fisketrapp hadde vært ønskelig som et avbøtende tiltak. Det er knyttet viktig biologisk mangfold til vannene oppstrøms Dam Verkensvann som oppvekstområder for storørret, edelkreps og store ferskvannsmuslinger for å nevne noen arter som berører allmenne interesser. Rehabiliteringen av dammen med oppfylling og naturlig avrenning over en fast damkrone, vil i liten grad påvirke det akvatiske biologiske mangfoldet til vannene oppstrøms og i Verkenselva på sikt. Vi mener at bortsett fra en fisketrapp i Dam Verkensvann er det ikke behov for avbøtende tiltak.

Statsforvalterens konklusjon

Det omsøkte tiltaket vil berøre allmenne interesser som fiskevandring ved Dam Verkensvann og biologisk mangfold i vannene oppstrøms. Når dammen er etablert med ny vannstand og naturlig vannføring over dammen vil det ikke være behov for avbøtende tiltak, bortsett fra en fisketrapp i Dam Verkensvann.

Det er viktig at det sikres slipp av vann over Dam Verkensvann under oppfylling så de negative konsekvensene på Verkenselva blir mindre.»

Asker kommune uttalte i brev **13.05.2025**:

«Asker kommune har gitt informasjon til høringsparter, i den forbindelse har det tatt noe tid å få tilbakemeldinger. Det har vært ønskelig fra høringsparter at vi som kommune samler deres uttalelser og oversender en samlet tilbakemelding. Vi har valgt å kopiere inn deres uttalelser i denne henvendelse. I tillegg vil også Asker kommune gi et høringssvar.

Følgende innspill fra Asker Helsesportslag:

Nedtapping av vannet har tatt alt for lang tid. Vi har fått ødelagt flytebrygge og utstyr og mistet 1/3 av medlemmene våre. Vi har fått erstattet flytebryggen (med midler fra Sparebankstiftelsen) med en noe lengre landgang for å opprettholde tilbudet til medlemmene. Men fortsatt er vinkelen på landgangen for krapp til at vi i det hele tatt har et tilbud til medlemmene med handikap. Vi sliter med aktivitetsnivået, og ser at den årlige distansen medlemmene padler er en brøkdel av det vi har sett tidligere da vannstanden var normal.

Vi ønsker at vannstanden tilbakestilles til normalen, og det til minst 60 cm som foreslått så fort som mulig. For vårt vedkommende er ideell vannstand i prinsippet +/- padlehøyden inn

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

og ut til Ulvenvannet (under broen ved Påverudveien). Vi har sett at det ved høyt vann ikke er mulig å komme igjennom, og med lavt vann som nå er det også vanskelig uten å skade utstyret ved grunnstøting. Et permanent vannspeil vil således være en fordel for padleforholdene, som vi er opptatt av.

Mvh.

Eirik Horjen (Styreleder)

Følgende innspill fra Dikemark velforening:

Dikemark velforening hadde møte med Asker kommune på Jørgensløkka 9. april, etter at vi hadde uttrykt lokalbefolkningens bekymring for tilvekster i form av tusenblader etter at vannstanden ble senket. Slik vi oppfattet informasjonen fra Asker kommune, er det sannsynlig at tilveksten av tusenblader har sammenheng med at lyset når lettere ned til bunnen med lavere vannstand, og at tusenbladene får næring av dette lyset. Dikemark velforening har på agendaen å forfatte et skriv om at vi av denne grunn snarest mulig ønsker å heve vannstanden, men vi er usikre på hvem som bør være mottaker av en slik henvendelse.

Utover at tusenblader gror igjen vannet, er forholdene for bading svært forringet med lav vannstand, og folk kvier seg for å bade / svømme nå som man i praksis svømmer blant siv og tusenblader. Minst like viktig er at vannene har en truet stor-ørret stamme og også edelkreps. Lokalbefolkningen har registrert at krepsefisket i august ser ut til å være er langt dårligere sist år, enn tidligere år. Hvordan tusenblader påvirker livet for edelkreps og ørret kjenner vi ikke til, men tror neppe at lavere vannstand enn tidligere og gjengroing av vannene er positivt for fisk og krepsdyr.

Senket vannstand går også på bekostning av det tekniske kulturminnet demningen har, men det at de første kraftverkene i Norge beliggende direkte under demningen.

Ny permanent vannstand etter at tiltak på demningen gjennomføres, oppgis til å bli kote 182,75 og dette skal være 60 cm høyere enn dagens midlertidig lave vannstand.

Fra Dikemark velforening sin side er det viktig at vannstanden kommer opp i samme høyde som før vannstanden ble senket, og ifølge kart fra Asker kommune var vannstanden før senkning på kote 183,20. Dikemark velforening sitt innspill er at vannstanden må opp på dette nivået snarest mulig av ovennevnte grunner. Vi ønsker å holdes orientert om utviklingen, og har med oss velforeningene Vardåsen og Engelsrud på kopilinjen til informasjon. Vi mener at Asker Elveforum også må uttale seg i saken, da de deltok i møtet på Jørgensløkka- jeg har dessverre ikke kontaklinformasjon dit.

Med vennlig hilsen / Best Regards

Espen Rognlien Driftssjef Konsern hotell og restaurant eiendom

Følgende innspill fra Asker kommune, virksomhet vann og vannmiljø:

Vi har opplevd at i tørrperioder kan vannstanden bli lav slik at det ikke går vann i overløpet. Asker kommune mener det må etableres en rutine for å sikre en minstevannføring i perioder med behov for dette.»

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Asker Elveforum uttalte 12.05.2025:

«...

Asker Elveforum mener at vannstanden bør økes til +182,95, da det var normalvannstand i 2022 og tidligere.

Asker Elveforum er en frivillig organisasjon med formål å bidra til at vassdragene i Asker kommune beholdes som grønne, levende strenger med rikt biologisk mangfold. Øvre del av Årsvassdraget, dvs. Dikemarkvannene og Grobruev-vassdraget, er et viktig vassdrag som vi har fokus på, for å ivareta vassdragene videre ned mot Heggedal og Åros – og Oslofjorden. Vi vil bemerke at vellet og elveforumet burde vært naturlige høringsparter i denne saken, da lokal kunnskap er viktig, spesielt i saker som dette.

Argumenter for at vannstanden tilbakeføres, er:

- En vannstand på +182,75 er 20 cm lavere enn før damrehabiliteringen og påvirker ikke bare Verkensvannet, vannstanden vil senkes tilsvarende i Nordvannet, Svinesjøen og Ulvenvannet. Dette er innsjøer med store områder med helofyttsumper og vannplanter, og flere av disse områdene vil tørke ut eller endres over tid med lavere vannstand, i hovedsak overtas av arter som vanligvis ikke vokser i denne sonen.*
- Verkensbekken, som er en gytebekk for ørret, vil få et permanent vandringshinder med lavere vannstand.*
- Poverudelva er en populær ferdselsåre for kajakk- og kanopadlere. Den er stedvis smal og grunn og 20 cm lavere vannstand vil skape problemer for padlerne.*
- Poverudmyra (myra mellom Poverudelva og Verkensvannet) vil tørke ut.»*

Oslo kommune, Eiendoms- og byfornyelsesetaten svarte på høringsuttalelsene 06.06.2025:

«Begrunnelse for ny vannstand:

Den nye vannstanden på kote 182,75 er fastsatt basert på den tekniske planen for rehabilitering av dammen, som er utarbeidet av Multiconsult. Planen er godkjent av NVE. Den nye vannstanden er valgt for å balansere behovet for flomavledning og dammens strukturelle integritet. Vannstanden på kote 182,75 er valgt for å sikre effektiv flomavledning uten behov for utvidelse av overløpslengden. Dette er viktig for å unngå inngrep i brufundamentet for den eksisterende kjøreveien på damkronen. Beregninger av dimensjonerende flommer og vannstander etter rehabilitering viser at vannstanden på kote 182,75 gir en optimal balanse mellom flomavledning og dammens sikkerhet på den ene siden, og påvirkningen på natur og miljøverdier i området rundt Dikemarkvannene på den andre siden. Den godkjente tekniske planen forutsetter at demningen etableres med fast overløpsterskel. Dette vil sikre den naturlige vannføringen i Verkenselva nedstrøms damanlegget.

EBY som eier av demningen og oppdragsgiver har engasjert en vassdragsteknisk ansvarlig (VTA) samt prosjekteringsgruppe fra Multiconsult for nødvendig faglig bistand i denne saken. I samråd med VTA har Multiconsult ved sine damingeniører og miljørådgivere foretatt en grundig vurdering av hvordan ny permanent vannstand kan balansere de hensyn som gjør seg gjeldende på best mulig måte.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Svar på høringsinnspill:

Asker Elveforum:

- *Vannstand på 182,95: Forslaget om å øke vannstanden til 182,95 kan ikke tas til følge da det vil kreve endringer i allerede etablerte og vedtatte planer, og dertil ytterligere fremdriftsmessige konsekvenser. Den tekniske planen har som nevnt vurdert 182,75 som den optimale vannstanden som best ivaretar gjeldende hensyn. Vi vil også bemerke at demningen frem til i dag ikke har vært underlagt konsesjonsmessige bestemmelser knyttet til gitte vannstander, og at vannstanden historisk har variert relativt mye i praksis, avhengig av bl.a. manuell regulering av flomluker, samt naturgitte variasjoner i nedbør/tilsig. Etter vårt syn medfører det derfor ikke riktighet å referere til kote 182,95 som en «normalvannstand i 2022 og tidligere».*
- *Økologiske bekymringer: I vurdering av ny vannstand har ulike hensyn, og ikke minst ivaretagelse av biologisk mangfold vært særlige temaer. Den nye vannstanden vil fortsatt ivareta det biologiske mangfoldet i området. Statsforvalteren har vurdert at en stabil vannstand på 182,75 vil være positiv for arter i litoralsonen, og selv med dagens reduserte vannstand på kote 182,15 har Multiconsults miljørådgivere etter gjennomføring av flere befaringer i området ikke funnet behov for strakstiltak knyttet til vandringshindre for ørret, inntørring av innløpsbekker eller andre utfordringer som det vises til i uttalelsen.*

Statsforvalteren:

- *Konsesjonsplikt: Statsforvalteren har vurdert at tiltaket er godt opplyst og at den nye vannstanden på 182,75 vil være til fordel for det biologiske mangfoldet i området. Det er ikke behov for ytterligere avbøtende tiltak bortsett fra en fisketrapp, som ikke er en del av den nåværende planen. Multiconsult har undersøkt registreringer av ål i Verkenselva nedstrøm demningen, se vedlagt notat 10206653-02-RIM-NOT-010. Multiconsult anser at det fortsatt kan forekomme ålefaringer i Årosvassdraget inkl. Verkenselva. Dette på tross av at Kistefossdammen nedstrøms ble rehabilitert uten å ta hensyn til ålevandringen fra sjøen. EBY vurderer å montere en ålerenne ved Verkensdammen som et føre var tiltak. Endelig utforming og plassering av ålerenna avgjøres som del av detaljprosjekteringen av dammen. I følge registreringer i faktaark i Vann-Nett 009-168-R Verkenselva har elvestrekningen god kjemisk og økologisk tilstand. Verkensdammen er ikke angitt å ha påvirkning av betydning på elva og tilstanden til denne.*
- *Ellers deler vi Statsforvalterens syn på behovet for en kontrollert opptapping etter rehabilitering som også sikrer en viss vannføring i Verkenselva frem til normaltilstanden er gjenopprettet.*

Høringsuttalelse fra Asker kommune m.fl.

Asker Helsesportslag:

Nedtapping og vannstand: Vi forstår utfordringene som brukere av vannene har hatt på grunn av den midlertidige senkningen av vannstanden. Den nye vannstanden på kote 182,75 vil imidlertid være 60 cm høyere enn dagens midlertidige vannstand og

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

vil bidra til å forbedre forholdene for padling og bruk av flytebrygger. En permanent vannstand vil også bidra til mer stabile forhold for padling i vannene.

Dikemark velforening:

- *Tusenblader og bading: Den nye vannstanden vil redusere tilveksten av tusenblader ved å begrense lysinntrengningen til bunnen. Dette vil forbedre forholdene for bading og svømming. Videre vil en stabil vannstand på kote 182,75 støtte det biologiske mangfoldet, inkludert storørret og edelkreps. Miljøfaglig ekspertise fra Multiconsult har ikke angitt gjengroing av den litorale sonen som en risiko for edelkrepsen og storørreten i Dikemarkvannene. Multiconsult vil følge med på dette ved videre befaringer til Dikemarkvannene under rehabiliteringsarbeidene.*
- *Kulturminne: Den nye vannstanden er valgt for å balansere hensynet til dammens sikkerhet og funksjonalitet, samtidig som den ivaretar kulturminneverdiene knyttet til dammen. Løsningen er godkjent av Akershus fylkeskommune med bakgrunn i at rehabiliteringen ivaretar dammens inntrykk som en kraftverksdam etter rehabilitering. Med samme argumentasjon som over, er det etter vår vurdering ikke holdepunkter for å hevde at vannstanden lå på kote 183,20 før senking. Denne vannstanden har trolig vært innenfor et normalt variasjonsintervall, men vannstanden har som nevnt variert relativt mye i praksis.*

Asker kommune, virksomhet vann og vannmiljø:

- *Minstevannføring: Den tekniske planen inkluderer tiltak for å sikre tilstrekkelig vannføring i Verkenselva. Det eksisterende bunnappeløpet, som tidligere var gjenstøpt, vil bli reetablert med en ny tappelupe på oppstrøms side. Dette tappeløpet vil ha en kapasitetskurve som sikrer kontrollert senkning av magasinet ved behov, og dermed opprettholder vannføring i Verkenselva. I tillegg planlegges det installasjon av vannstandsmåling, lekkasjemåling og deformasjonsmåling ved dammen. Vannstandsmålingen vil inkludere trykksensorer med datalogger og målestav, som vil bidra til å overvåke og regulere vannstanden og vannføringen i Verkenselva.*

Det er vurdert at naturlige svingninger i vanntilførsel vil opprettholde en tilstrekkelig vannføring, og det er ikke behov for å etablere en fast minstevannføring.

Konklusjon:

Basert på den tekniske planen og vurderingene fra NVE og Statsforvalteren, kan høringsinnspillene om å øke vannstanden til utover det foreslåtte ikke tas til følge. Den nye vannstanden på 182,75 er fastsatt for å sikre dammens sikkerhet og funksjonalitet, samtidig som den ivaretar miljøhensyn.

EBY vil vurdere muligheten for å etablere en ålerenne på dammen samt vil gjennomføre en kontrollert opptapping av dammen etter rehabiliteringen jf. merknad fra Statsforvalteren.»

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Dette er NVEs vurdering av tiltaket

En konsesjonspliktavurdering er en enkel forhåndsavurdering av om tiltaket kan være til ulempe for noen allmenne interesser knyttet til vassdraget. Fordeler med tiltaket er ikke en del av vurderingen.

Hydrologi

Verkenselva har et nedbørfelt på 27,5 km² og en middelvannføring på 618,75 l/s ved utløpet av dammen. Alminnelig lavvannføring er i Nevina beregnet til 30,3 l/s. Verkenselva er en typisk flomelv med til tider svært lav vannføring. NVE godkjente flomberegninger fra 2019, som gir en dimensjonerende tilløpsflom (Q_{1000}) på 38,1 m³/s inn i Verkensvannet, med tilhørende avløpsflom på 17,4 m³/s. Ved rehabiliteringen er dimensjonerende flom gitt et klimapåslag på 20 %, og det etableres lenser oppstrøms dammen for å hindre potensiell tilstopping av overløpet.

Verkensvannet er i dag nedtappet til kote 182,15. Normalvannstand før nedtapping var mellom kote 182,75 og 182,95 avhengig av tilsig. Ved ferdigstilling av rehabiliteringen av dammen, vil ny permanent vannstand, omsøkt til kote 182,75, gi marginalt økt flomvannføring i vassdraget i forhold til i dag, men dammen vil ivareta sin funksjon og sikkerhet.

Tiltakshaver opplyser om at vannstanden i Verkensvannet er senket 60 cm fra tidligere vannstand ved lite tilsig. Asker Elveforum mener at vannstanden tidligere var høyere i Verkensvann. Dette kan nok stemme gitt at det var mer tilsig. Selv om det nå er oppgitt en ny vannstand på kote 182,75 vil denne også fremover bli høyere i våte perioder.

Asker kommune opplyser i sin uttalelse at vannstanden kan bli så lav at det ikke går vann i overløp ut av dammen, og mener at det må etableres en rutine for å sikre minstevannføring i tørrere perioder. Statsforvalteren nevner også minstevannføring i sin uttalelse, men påpeker at kunstig slipp av alminnelig lavvannføring bare er nødvendig i oppfyllingsperioden. NVE er enig med Statsforvalteren i at ved lange, tørre perioder er det naturlig at det ikke går vann i overløp over Verkensdammen. Da vil det være naturlig tilsig i bekkefeltet som eventuelt kan tilføre noe vann til Verkenselva. I oppfyllingsperioden må det etableres et arrangement for slipp av minstevannføring slik at tiltaket tilfredsstiller forholdet til alminnelig lavvannføring, jf. vannressursloven § 10. Dette er et lovkrav, og kan kun avvikes dersom det blir gitt tillatelse til det. Oppfyllingen vil ta noe lengre tid, men dette sikrer vann i Verkensbekken i oppfyllingsperioden. Eiendoms- og byfornyelsesetaten skriver i sitt svar til høringsuttalelsene at den tekniske planen av dammen inkluderer tiltak for å sikre tilstrekkelig vannføring i Verkenselva til enhver tid.

Biologisk mangfold

Naturmangfoldloven legger føringer for bærekraftig bruk av norsk natur og blir lagt til grunn når NVE vurderer meldingen. For å kunne oppfylle forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4-5 er man avhengig av et godt kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 8. Hvis kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig, skal man bruke føre-var-prinsippet jf. naturmangfoldloven § 9.

Det er utarbeidet flere rapporter om blant annet limnologi og biologisk mangfold i forbindelse med planene om rehabilitering av dammen i Verkensvannet. Kartlegging av akvatisk makrovegetasjon viser dominerende gul nøkkerose (LC) i vannet, med vanlig til spredte forekomster av bl.a. hvit

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

nøkkerose (LC), småtjernaks (LC), hjertetjønna (LC) og tusenblad (LC). Disse artene er også registrert i Artskart.

Søk i Naturbase den 22.05.2025 viser flere verdifulle naturtyper, som rik åpen sørlig jordvannsmyr av svært stor verdi, og stedvis rik gransumpskog, gammel granskog med stående død ved og naturbeitemark av stor verdi. Kalkrik helofyttsump av stor verdi er registrert flere steder.

Elvestrekningen mellom Verkensvannet og Gjellumsvannet er svært viktig med sine meanderende svinger og stedvis intakte kantsoner. Ellevannet er næringsrikt og kalkpåvirket, som gir grunnlag for en rik flora langs breddene og rik fauna i vannet. Øvre del av Verkenselva er viktig gyteområde for ørret, og det er registrert både sterkt truet ål (EN) og elvemusling (VU) i elva. Lenger nedstrøms i Verkenselva er den sterkt truede karplanten stautstarr (EN) påvist. Verkenselva er registrert med A-verdi på grunn av sin utforming og viktige økologiske funksjon med flere rødlistede arter tilknyttet elvesonen.

EBY sier i sitt tilsvarende til høringsuttalelsene at de vil se på muligheten for å installere ålerenne på dammen. Statsforvalteren mener fisketrapp ville vært et bra avbøtende tiltak. NVE er enig med Statsforvalteren og anbefaler EBY å tilrettelegge for fiskevandring når dammen først er under rehabilitering. Dammen har begrenset høyde og det er tilstrekkelig med plass på sidene som ikke vil komplisere eller fordyre et slikt tiltak. Etablering av fisketrapp er gunstig for den lokale ørretbestanden og ivaretar også ålevandring.

Asker Elveforum og Dikemark velforening opplyser om at en ny permanent vannstand på kote 182,75 er lavere enn normalvannstanden som var på 182,95 eller høyere i 2022 og tidligere. De sier videre at det ikke bare er Verkensvannet som blir påvirket, men vannstanden vil også forbli lavere i Nordvannet, Svinesjøen og Ulvenvatnet, som vil medføre at områder med helofyttsummer og myr tørker ut og at tilvekster av tusenblad får bedre vekstforhold. Asker Elveforum påpeker også at Verkenselva, som er gytebekk for ørret, vil få et permanent vandringshinder med den foreslåtte permanente vannstanden.

NVE mener at ny permanent vannstand på kote 182,75 vil være innenfor det som tidligere har vært normalen for naturmangfold knyttet til Verkensvannet.

Med bakgrunn i informasjon fra tiltakshaver, søk i databaser og egne erfaringer vurderer NVE at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å vurdere konsesjonsplikt, jf. at kunnskapsgrunnlaget skal stå i forhold til saken sin karakter og sjanse for skade på naturmangfoldet. Ut ifra eksisterende kunnskap kan vi ikke se at det planlagte tiltaket vil føre til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser knyttet til biologisk mangfold. Tiltaket vil etter NVE sitt syn ikke komme i konflikt med forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4-5.

Landskap og friluftsliv

Verkensvannet er omkranset av skog- og landbruksområder og er et populært rekreasjonsområde både som bade- og ørretfiskevann. Asker Helsesportslag har tilrettelagt med flytebrygger, og det er et aktivt padlemiljø i Dikemarkvannene.

Dikemark velforening uttaler at vannstanden nå er så lav at badere svømmer rundt blant siv og tusenblad og at folk kvir seg for å bade. Asker Helsesportslag informerer om at vannstandssenkningen har ført til ødelagte brygger og annet utstyr, og at det lave vannivået gjør det umulig å padle mellom vannene.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVE har forståelse for at den midlertidige lave vannstanden gjør området mindre attraktivt som rekreasjonsområde. Strakstiltaket med senket vannstand er et midlertidig sikkerhetstiltak som er nødvendig for å sikre mennesker og bebyggelse nedstrøms demningen. NVE vurderer at den planlagte permanente vannstanden på kote 182,75 vil redusere disse ulempene og igjen gjøre området attraktivt til bade- og padleaktivitet.

Kulturminner

Databasen Kulturminnesøk viser et vegfar fra 1700-tallet som følger Dikemarkveien over vannflaten og fungerer som grense mellom Nordvannet og Verkensvannet. Rehabiliteringen av Verkensdammen vil ikke påvirke dette. Det er ikke registrert andre kjente kulturminner inntil Verkensvannet.

Naturfare

Det er ingen naturfare forbundet med damrehabiliteringen. Så lenge vannet er tappet ned har det større kapasitet til å dempe en eventuell flom i vassdraget nedstrøms.

Oppsummering og konklusjon

Rehabilitering av damanlegget i Verkensvannet er pålagt fra NVE for å sikre dammens stabilitet. Dammen har høy konsekvensklasse og kravene i damsikkerhetsforskriften er ikke oppfylt. Som nødvendig strakstiltak, ble dammen tappet 60 cm til kote 182,15 i desember 2022.

Verkensvannet ligger i Årosvassdraget og tilhører Dikemarkvannene, som er et populært rekreasjonsområde både sommer og vinter. Flere viktige naturtyper omkranser vannene og det er et rikt naturmangfold tilknyttet innsjøsystemet. Når dammen er ferdigstilt vil ny permanent vannstand være 182,75. Dette vil gi mer stabile vannstandsforhold for brukere av vannet og det lokale økosystemet, samtidig som dammens sikkerhet og funksjonalitet er ivaretatt.

Det er planlagt å etablere et arrangement som sikrer alminnelig lavvannføring ut av Verkensvannet i anleggs- og oppfyllingsperioden. Tiltaket vil da tilfredsstille forholdet til alminnelig lavvannføring, jf. vannressursloven § 10. Eiendoms- og byfornyelsesetaten vil i tillegg se på muligheten for å etablere ålerenne opp forbi damkonstruksjonen. NVE og Statsforvalteren mener at fisketrapp hadde vært den beste løsningen for ørretbestanden og at dette tiltaket også ivaretar ålevandring.

NVE mener at ny permanent vannstand på kote 182,75 ikke fører til slike ulemper for allmenne interesser at det trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

Med hilsen

Carsten S. Jensen
konsesjonsansvarlig

Silje Aakre Solheim
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Mottakerliste:

OSLO KOMMUNE EIENDOMS- OG BYFORNYELSESETATEN

Kopimottakerliste:

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS

ASKER KOMMUNE

Akershus fylkeskommune

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.